

Διαχείριση της
Σχολικής
Παραβατικότητας

Ανάπτυξη Σχεδίου Δράσης

ΕΛΕΝΑ ΧΑΤΖΗΓΕΡΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ – ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΕΔΜΕΚ, ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ ΟΑΠ 2009-2019

21/3/2024

Αποδεχτά Δεδομένα

- Η σχολική βία και η παραβατικότητα αποτελούν σοβαρό πρόβλημα στον χώρο του σχολείου.
- Επιπτώσεις:
  - χαμηλά ποσοστά μάθησης,
  - μειωμένη αυτοεκτίμηση,
  - έλλειψη κινήτρων και προσπάθειας,
  - επιδείνωση του φαύλου κύκλου της βίας,
  - αύξηση του στρες μαθητών και εκπαιδευτικών.

Παράγοντες που επηρεάζουν στην εμφάνιση των φαινομένων βίας και παραβατικότητας

- Η άσκηση πίεσης μεταξύ συνομηλίκων
- Η Ομαδοποίηση
- Η Κουλτούρα της Βίας και η φυσιολογικοποίησή της
- Ο Χουλιγκανισμός των Γηπέδων
- Η έλλειψη κινήτρων ή/και επιτυχιών
- Η έλλειψη αυτοπεποίθησης ή η υπέρμετρη παρουσία της
- Ο ναρκισσισμός
- Αρνητικά πρότυπα ενηλίκων/κοινωνίας
- Έλλειψη πολιτικής/μέτρων σε όλα τα επίπεδα

Παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά:

- Οι μη αποτελεσματικές παρεμβάσεις όπως η αδιαφορία, ο μη καθορισμός ξεκάθαρης πολιτικής και διαδικασιών, η ελλιπής επόπτευση, η ασάφεια, η ασυνέπεια, η έλλειψη ομοιόμορφης διαχείρισης καθώς και η απουσία συνεπειών, επιτείνουν και διογκώνουν το πρόβλημα.

Παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά:

Η στάση της οικογένειας και της κοινότητας,

- Αν οι γονείς επιδεικνύουν ανοχή στη βία ή εκδηλώνουν οι ίδιοι βία, μέσω της κακοποίησης ή/και παραμέλησης στην οικογένεια, τα παιδιά είναι πολύ πιθανόν να μετατραπούν σε φορείς σύγκρουσης, βίας και αντιπαράθεσης μιμούμενοι τα πρότυπα των σημαντικών ενηλίκων της ζωής τους.
- Με τον ίδιο τρόπο, αν στην κοινότητα υπάρχουν υψηλά επίπεδα βίας και παραβατικότητας με την ανοχή ή την αδυναμία αντιμετώπισής τους εκ μέρους των Αρχών, τότε αναπόφευκτα οι μαθητές εκδηλώνουν όμοιες συμπεριφορές θεωρώντας τις φυσιολογικές και ως μέρος της ευρύτερης κουλτούρας του περιβάλλοντος στο οποίο ζουν.
- Είναι (και) για αυτούς τους λόγους που οι δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης χρειάζεται να περιλαμβάνουν τη συμμετοχή των γονέων και της κοινότητας.

Παράγοντες Μείωσης

Γρήγορος Εντοπισμός Προβλημάτων

Πολιτική Πειθαρχίας – Καταρτισμός, Ενημέρωση,
Πλήρης Εφαρμογή

Δράσεις

Παράγοντες που επηρεάζουν θετικά:

Η αντίδραση του σχολείου:

- Ο τρόπος με τον οποίο το σχολείο αντιδρά είναι καθοριστικός στη μείωση και στο σταδιακό τερματισμό τους.
- Η ανάπτυξη στρατηγικής με τη συμμετοχή όλων, τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην εφαρμογή, αποτελεί την καλύτερη απάντηση στη εξάλειψη αυτών των φαινομένων.
- Οι μαθητές που αντιλαμβάνονται το σχολείο τους ως αποφασιστικό φορέα ενάντια στη βία, εμπλέκονται σε πολύ λιγότερες συγκρούσεις από τους μαθητές οι οποίοι νιώθουν ότι το σχολείο τους δεν εφαρμόζει συνέπειες και ξεκάθαρο πλαίσιο συμπεριφοράς.

Υποχρεώσεις και Δράσεις της Σχολικής Μονάδας

- Τα σχολεία αναμένεται να αξιοποιούν στηρικτικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας όπως αυτές της **ΥΣΕΑ** και της **ΥΕΨ**, καθώς και Δομές, όπως τη **Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας (ΕΑΥΠ)** και την **Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης (ΟΑΠ)**.
- Επίσης αναμένονται να αναπτύσσουν, να αξιοποιούν και να εφαρμόζουν προγράμματα κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων σε συνεργασία με τους πιο πάνω, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και άλλους κυβερνητικούς και Μη Κυβερνητικούς οργανισμούς.

Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας (ΕΑΥΠΠ) – χρήσιμες έννοιες

- Η **Αγωγής Υγείας** είναι η προάσπιση, η βελτίωση, και η προαγωγή της σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας των μαθητών/τριών, αφενός με την ενδυνάμωση της προσωπικότητάς τους, αφετέρου με την αναβάθμιση του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντός τους.

Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας (ΕΑΥΠΠ) – χρήσιμες έννοιες

Η **σχολική βία** είναι οι πράξεις στο χώρο του σχολείου οι οποίες αφορούν στη χρήση βίας σε οποιαδήποτε της μορφή με στόχο την απειλή, τον εξαναγκασμό, τον εξευτελισμό, την υποταγή ή ακόμα και τον τραυματισμό ατόμου ή ατόμων. Αφορά σε συγκρούσεις μεταξύ ατόμων ή/και συμπλοκές μεταξύ ομάδων καθώς και σε βανδαλισμούς μικρής ή μεγάλης έκτασης.

Η **σχολική παραβατικότητα** είναι οι πράξεις στο χώρο του σχολείου με τις οποίες οι μαθητές παραβαίνουν τους κανονισμούς του σχολείου με ή χωρίς τη χρήση βίας.

Η ΕΑΥΠΠ σε συνεργασία με τη Δ/νση και τον Καθηγητικό Σύλλογο (ΚΣ) εντέλλεται:

- Να αξιολογεί τις ανάγκες του σχολείου σε προγράμματα και δράσεις Αγωγής Υγείας με στόχο, ανάμεσα σε άλλα, την πρόληψη, τη μείωση και την αντιμετώπιση της Ενδοσχολικής Βίας.
- (Θα βρείτε σχετικό ερωτηματολόγιο στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ στη διεύθυνση, https://www.moec.gov.cy/dme/programmata/scholi_ki_paravatikotita/).

Η ΕΑΥΠΠ εντέλλεται:

Να καταρτίσει σχετικό **Σχέδιο Δράσης** μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου, το οποίο να περιλαμβάνει:

- τις διαπιστώσεις για το επίπεδο των αναγκών του σχολείου,
- τις δράσεις, τα προγράμματα και τα συγκεκριμένα μέτρα που θα υλοποιηθούν,
- τους στόχους που επιδιώκονται να επιτευχθούν,
- τους ρόλους και τις αρμοδιότητες των εκπαιδευτικών του σχολείου,
- το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των δράσεων,
- τις αναγκαίες συνεργασίες με ειδικούς (**ΥΣΕΑ, ΥΕΨ, ΟΑΠ, ΠΙ κ.ά.**),
- την αξιολόγηση του βαθμού επιτυχίας των παραμέτρων/στόχων που έθεσε το σχολείο μέσω της **ΕΑΥΠΠ**,
- την αναθεώρηση των στόχων και των μέτρων σύμφωνα με τις υπάρχουσες ανάγκες και διαπιστώσεις.
- Σχέδιο και Πρωτόκολλο Διαχείρισης Σχολικών Κρίσεων.

Το Σχέδιο Δράσης με όλο το προαναφερόμενο περιεχόμενο αποστέλλεται στους οικείους ΕΜΕ με κοινοποίηση στους οικείους Επαρχιακούς ΠΛΕ.

Αρχές που διέπουν στη διαμόρφωση Σχεδίου Δράσης για τη Βία και την Παραβατικότητα

- Τα σχολεία οικοδομούν το Σχέδιο Δράσης σύμφωνα,
  - με τις υφιστάμενες δομές του σχολείου,
  - ανάλογα με τις ανάγκες τους,
  - το είδος και την έκταση της βίας και παραβατικότητας.
- Την ανάπτυξη του Σχεδίου Δράσης συντονίζει ο υπεύθυνος ΒΔ ή ΒΔΑ΄ της Επιτροπής.
- Ομάδα εκπαιδευτικών ενισχύουν συντονιστικά τις δράσεις που προνοούνται στο Σχέδιο.

Αρχές που διέπουν στη διαμόρφωση Σχεδίου Δράσης

- Το **Σχέδιο Δράσης** αναπτύσσεται μέσα από ανοικτό διάλογο με την ευρύτερη συμμετοχή από την κοινότητα.
- Στον διάλογο και τη διαμόρφωση του τελικού Σχεδίου Δράσης συμμετέχουν ουσιαστικά οι μαθητές, οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί, η διεύθυνση, η κοινότητα και άλλοι κοινωνικοί εταίροι που μπορούν να συνεισφέρουν είτε μέσω της εξειδίκευσής τους είτε λόγω των αρμοδιοτήτων τους.
- Η διευρυμένη συμμετοχή εξασφαλίζει σε μεγαλύτερο βαθμό την αποδοχή και εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης.

Αρχές που διέπουν στη διαμόρφωση Σχεδίου Δράσης

Ο σχεδιασμός πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα στάδια δράσης δηλαδή,

α. Την εκτίμηση των αναγκών, και την αξιολόγηση

- i. των υφιστάμενων διαδικασιών,
- ii. της εφαρμογής πειθαρχικών μέτρων,
- iii. του συστήματος επόπτευσης,

β. Την Πρόληψη και την Αντιμετώπιση.

Αρχές που διέπουν στη διαμόρφωση Σχεδίου Δράσης

- Να είναι απλό, κατανοητό και εφικτό. Όλοι στο σχολείο καθώς και οι συνεργάτες του, πρέπει να γνωρίζουν τις βασικές του πτυχές.
- Να αναφέρονται τα υπεύθυνα άτομα/ομάδες/επιτροπές, οι ρόλοι, τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητές τους.
- Να συμπεριλαμβάνονται πρόνοιες που αφορούν στην εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα πρόληψης και διαχείρισης.
- Να αναπτύσσεται βάσει χρονοδιαγράμματος με άμεσους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους.

Αρχές που διέπουν στη διαμόρφωση Σχεδίου Δράσης

- Να αναπροσαρμόζεται σε ετήσια βάση έτσι που να ανταποκρίνεται καλύτερα στις εκάστοτε ανάγκες και συνθήκες του σχολείου.
- Να περιλαμβάνει τους τρόπους και τα μέσα υλοποίησής του.
- Να συντελείται μέσα από προσεκτικό προγραμματισμό και τη συμμετοχή όλου του εκπαιδευτικού προσωπικού του σχολείου.

Επί μέρους Σχέδιο Δράσης για εξατομικευμένες περιπτώσεις

- I. Η Επιτροπή ετοιμάζει, επίσης, **επί μέρους Σχέδιο Δράσης** για εξατομικευμένες περιπτώσεις μαθητών που παρουσιάζουν σοβαρές δυσκολίες στον τομέα της ενδοσχολικής βίας.
- II. Το Σχέδιο να περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις/μέτρα, τα οποία λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κάθε περίπτωσης και αφορούν στην εφαρμογή των παιδαγωγικών μέτρων, στην αξιοποίηση του εκπαιδευτικού προσωπικού, του **Καθηγητή Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (ΚΣΕΑ)** και του **οικείου Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου (ΕΨ)**, καθώς και σχετικών με το θέμα Υπηρεσιών όπου επιβάλλεται, όπως η **Ειδική Αγωγή του ΥΠΑΝ**, οι **Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ)**, οι **Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων (ΥΨΥΠΕ)** του Υπουργείου Υγείας, κ.ά.

Επί μέρους Σχέδιο Δράσης για εξατομικευμένες περιπτώσεις

- I. Το συγκεκριμένο **Σχέδιο Δράσης** να ελέγχεται ως προς την εφαρμογή του από την ΕΑΥΠΕΒ και τη Διεύθυνση του σχολείου.
- II. Οι σχετικές Υπηρεσίες καλούνται σε **πολυθεματικές συναντήσεις** με στόχο τη συμβολή σε δράσεις και τον εμπλουτισμό του Σχεδίου Δράσης που αφορά στον/στους μαθητή/ές.

Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης (ΟΑΠ)

- Καλεί την **Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης (ΟΑΠ)** μετά από συνεννόηση με τη Δ/νση και τον ΚΣ, στην περίπτωση που έχουν εφαρμοστεί οι πιο πάνω δράσεις και το πρόβλημα παραμένει και επηρεάζει την ομαλή λειτουργία του σχολείου και τη μαθησιακή διαδικασία (σε όλο της το φάσμα), του κάθε εμπλεκόμενου μαθητή.
- Η ΟΑΠ, η οποία ανταποκρίνεται σε σύντομο χρονικό διάστημα, συνεργάζεται με όλους τους (σχετιζόμενους) εμπλεκόμενους φορείς για τον καταρτισμό **συγκεκριμένου Σχεδίου Δράσης**, το οποίο περιλαμβάνει προγράμματα και μέτρα που αφορούν, ανάμεσα σε άλλα:

Η ΟΑΠ αναλαμβάνει,

1. Τον συντονισμό των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών εντός και εκτός του σχολείου σε Πολυθεματικές συναντήσεις.
2. Τον καταμερισμό εργασιών/έργων σε συνεργασία με την ΕΑΥΠΕΒ και τη Δ/ση του σχολείου, και για όσους εμπλέκονται εντός του σχολείου (Υπεύθυνος Τμήματος, οικείος Βοηθός Διευθυντής, Διδάσκοντες, μέλη της ΕΑΥΠΠ κ.ά.).
3. Τον καταρτισμό, εάν χρειάζεται, εξατομικευμένου προγράμματος φοίτησης για τον/τους μαθητή/τές που εμπλέκεται/ονται σε ενδοσχολική βία με ή χωρίς αγορά υπηρεσιών Σχολικού Συνεργάτη ή άλλων ειδικών.
4. Την παρακολούθηση υλοποίησης των δράσεων που έχουν αποφασιστεί στις Πολυθεματικές Ομάδες που οργανώνει η ΟΑΠ σε συνεργασία με το Σχολείο.

Η ΕΑΥΠΠ,

- I. Αξιολογεί τις δράσεις που εφάρμοσε με τη χρήση έτοιμων ερωτηματολογίων.
- II. Ετοιμάζει σχετική έκθεση (θα βρείτε Πρότυπο Έκθεσης στην Ιστοσελίδα του ΥΠΑΝ στον Ιστοχώρο για τη Σχολική Παραβατικότητα - Μ.Ε.) την οποία αποστέλλει στον οικείο Επαρχιακό Επιθεωρητή.
- III. Η Έκθεση περιλαμβάνει περιγραφή του/των προβλήματος/ων ενδοσχολικής βίας, το Σχέδιο Δράσης, την υλοποίηση και εφαρμογή των μέτρων, το βαθμό επιτυχίας/βελτίωσης και τα αίτια αυτού του αποτελέσματος, τα εμπόδια που παρουσιάστηκαν, τις εισηγήσεις προς το ΥΠΑΝ, καθώς και τους νέους στόχους που θέτει το σχολείο για την επόμενη σχολική χρονιά.

Ρόλος Διευθύνσεων ΥΠΑΝ

- Οι Διευθύνσεις των Βαθμίδων (Επαρχιακοί ΠΛΕ και οικείοι Επιθεωρητές), ελέγχουν και επιβλέπουν το γενικό σχεδιασμό και εφαρμογή των δράσεων Αγωγής Υγείας και Πρόληψης/Αντιμετώπισης της Ενδοσχολικής Βίας που αναπτύσσουν τα σχολεία Μ.Ε., και
- Συντάσσουν ανάλογα εισηγήσεις προς τους Διευθυντές των Βαθμίδων για βελτίωση/αναθεώρηση της υφιστάμενης κρατικής πολιτικής.

Υπηρεσίες και άλλες Πηγές διαθέσιμες στα Σχολεία

- Περισσότερες πληροφορίες για διαθέσιμες Δράσεις/Προγράμματα/Εκπαιδεύσεις κρατικών και μη κρατικών υπηρεσιών και οργανισμών και τους τρόπους προσφοράς στο σχολείο, θα βρείτε στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ στη διεύθυνση https://www.moec.gov.cy/dme/programmata/scholiki_paravatikotita/

Ενδεικτικά αναφέρονται προγράμματα και εκπαιδεύσεις που προσφέρονται στα σχολεία από τις εξής υπηρεσίες του ΥΠΠ:

- **ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (ΥΣΕΑ)**

1. Πρόγραμμα Σχολικής Διαμεσολάβησης-Ειρηνική Επίλυση των Συγκρούσεων (Έντυπο Υλικό, Παρουσίαση, Βιωματική Εκπαίδευση, Συνεχιζόμενη Στήριξη/Παρακολούθηση Δράσης).
2. Πρόγραμμα **ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ**-Ομαδική Στήριξη προς τους Μαθητές του σχολείου από το ΚΣΕΑ της Σχολικής Μονάδας.

- **ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ**

Εκπαιδεύσεις και Προγράμματα χρήσιμα στο Σχολείο

- Η Συμβολή του Υπεύθυνου Εκπαιδευτικού Τμήματος (ΥΤ) στην Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Σχολικής Παραβατικότητας
- Δράση στήριξης μαθητών υψηλής ευαλωτότητας: Μέντορες-Εκπαιδευτικοί
- Η Συμβολή του Σχολικού Συνεργάτη στη Στήριξη Μαθητών Υψηλής Ευαλωτότητας-Οδηγός Δράσης για το σχολείο και τον ΣΣ Πρόγραμμα Σχολικής Διαμεσολάβησης-Ειρηνική Επίλυση των Συγκρούσεων
- Η Διαχείριση Κρίσεων στο Σχολείο
- Πρόληψη και Διαχείριση Εντάσεων και Συγκρούσεων στο Σχολείο
- Διαμόρφωση Σχεδίου Δράσης της Σχολικής Μονάδας κατά της Σχολικής Βίας
- Ενδυνάμωση Προσωπικού
- Ενδυνάμωση Μαθητών

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Προτεινόμενο Σχέδιο Δράσης

Σχέδιο Δράσης-Προτάσεις

«Ασφάλεια στο Σχολείο»

Επικέντρωση σε 2 άξονες:

- A) Στην Πειθαρχία, τις Σχολικές Διαδικασίες και στους Κανονισμούς,
- B) Σε Μεσοπρόθεσμα και Μακροπρόθεσμα προγράμματα/Δράσεις που θα προάγουν τους στόχους του Σχεδίου.

Προτεινόμενο Σχέδιο Δράσης

Πολιτική Πειθαρχίας:

- Διαμόρφωση και υιοθέτηση πολιτικής **Μηδενικής Ανοχής στη Βία και την Παραβατικότητα.**

Η πολιτική αυτή θα αφορά σε θέματα ασφάλειας, σεβασμού, δίκαιης μεταχείρισης, ισότητας και ισονομίας, ειρηνικής επίλυσης των συγκρούσεων και αποδοχής της διαφορετικότητας. Επίσης, θα περιλαμβάνει συγκεκριμένες διαδικασίες διαχείρισης των περιστατικών βίας και παραβατικότητας καθώς επίσης και προγράμματα πρόληψης και αντιμετώπισης.

Άξονας Α: Σχολική Πειθαρχία, Διαδικασίες και Κανονισμοί

- Διαμόρφωση κοινής πολιτικής και συλλογικής, δίκαιης και ομοιόμορφης αντιμετώπισης των διαδικασιών και κανονισμών του σχολείου που αφορούν σε θέματα όπως η πειθαρχία, η φοίτηση και η στολή.

Σχολική Πειθαρχία, Διαδικασίες και Κανονισμοί

Ενδεικτικά η πολιτική αυτή θα μπορούσε να αποτελείται από τα πιο κάτω:

- 1) Εφαρμογή της πολιτικής από όλους. Οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές να είναι γνώστες των συνεπειών της μη συμμόρφωσης σε αυτήν.
- 2) Όλοι οι μαθητές, πρέπει να παρακολουθούν το πρόγραμμα φοίτησης του σχολείου. Κανείς δεν εξαιρείται από την υποχρέωση να βρίσκεται στην τάξη.

Σχολική Πειθαρχία, Διαδικασίες και Κανονισμοί

- 1) Πλήρης Εφαρμογή του προγράμματος Εφημέρευσης. Επίσης, αύξηση της εφημέρευσης, όταν χρειάζεται, κυρίως στους χώρους επικινδυνότητας. Να μην επιτρέπεται στους μαθητές να συγκεντρώνονται σε χώρους που είναι απομονωμένοι (π.χ. στο χώρο στάθμευσης). Να ενθαρρύνονται οι μαθητές να συναντιούνται σε χώρους με δυνατότητες φυσικής επόπτευσης.
- 2) Αυστηρότερη εφαρμογή των κανονισμών στο θέμα των αδικαιολόγητων απουσιών π.χ. άμεση ενημέρωση γονέων, επιβολή πειθαρχικών μέτρων.
- 3) Άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων πειθαρχίας όσο είναι μικρά. Εξέταση φημών, συγκρούσεων, σοβαρής αυθάδειας, προτού αυτά τα περιστατικά κλιμακωθούν σε βία.

Άξονας Β: Μεσοπρόθεσμα και Μακροπρόθεσμα Προγράμματα

Προγράμματα και Εκπαιδεύσεις

- Η εκπαίδευση παρέχεται από ειδικούς που επιλέγει το σχολείο ή από την οικεία ΕΨ σε συνεργασία με την ΟΑΠ ή από εκπαιδευτικούς του σχολείου που έχουν συμπληρώσει σχετικές εκπαιδεύσεις.

Άξονας Β: Μεσοπρόθεσμα και Μακροπρόθεσμα Προγράμματα

Δράσεις για τη Διαχείριση ομάδας μαθητών υψηλού κινδύνου:

Στήριξη σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο από ΚΣΕΑ, ΥΕΨ και άλλους ειδικούς. Σχεδιασμός παρεμβάσεων από τη Σύμβουλο και την Οικεία Εκπαιδευτική Ψυχολόγο.

Συμμετοχή των μαθητών αυτών σε προγράμματα Επίλυσης και Διαχείρισης των Συγκρούσεων και Ανάπτυξης Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Διαχείρισης του Θυμού.

Συμμετοχή σε **Εναλλακτικό Πρόγραμμα Φοίτησης.**

Εναλλακτικό Πρόγραμμα Φοίτησης (ΕΠΦ) με αγορά υπηρεσιών Σχολικού Συνεργάτη (ΣΣ)

- Τα σχολεία εντοπίζουν σε συνεργασία με την ΚΣΕΑ και την οικεία ΕΨ, τους μαθητές οι οποίοι παρουσιάζουν συμπεριφορές υψηλού κινδύνου.
- **Ακολουθώντας τους δείκτες και τις οδηγίες της ΟΑΠ (ΒΛΕΠΕ):**
  - 1. ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΟΑΠ, Παρέμβαση στις δύσκολες συμπεριφορές μαθητών. Αυτά που θέλουμε να διορθώσουμε και αυτά που θέλουμε να ενθαρρύνουμε, 2. Εναλλακτικό Πρόγραμμα Φοίτησης-Δείκτες και Οδηγίες ΟΑΠ) , η Δ/νση του σχολείου οργανώνει το ΕΠΦ και προχωρεί στην αγορά υπηρεσιών ΣΣ.

Εναλλακτικό Πρόγραμμα Φοίτησης (ΕΠΦ) με αγορά υπηρεσιών Σχολικού Συνεργάτη (ΣΣ)

- ▶ Ο ΣΣ θα βρίσκεται όλες τις ώρες λειτουργίας στο σχολείο. Ιδανικά να ξεκινήσει την προληπτική παροχή υπηρεσιών την 3^η εβδομάδα Σεπτεμβρίου.
- ▶ Το πρόγραμμα να τερματιστεί μία εβδομάδα μετά τη λήξη των μαθημάτων.
- ▶ Η τελευταία εβδομάδα να αξιοποιηθεί για σκοπούς στήριξης της ευάλωτης ομάδας στις τελικές εξετάσεις προαγωγής.
- ▶ Ένας ΣΣ διαχειρίζεται μέγιστο αριθμό **10 μαθητών** τους οποίους **στηρίζει ατομικά**. Σπάνια και μόνο αφού αποφασιστεί από την Πολυθεματική Ομάδα του Σχολείου (Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας, ΚΣΕΑ, οικείος ΕΨ, ΟΑΠ, Συνδεδειγμένος Λειτουργός, κ.α.), οι συμμετέχοντες μαθητές βρίσκονται ομαδικά.

Εκπαίδευση στη Διαχείριση Κρίσεων

- Εκπαίδευση προσωπικού που θα εξειδικευτεί στη Διαχείριση Κρίσεων και στην εξομάλυνση επικίνδυνων καταστάσεων και συμπεριφορών.
- Το προσωπικό δηλώνει εθελοντικά τη συμμετοχή του και αναλαμβάνει δράση όποτε χρειάζεται.

Πρωτόκολλο Ενημέρωσης Κρίσιμων Περιστατικών

- 1. Κρίσιμο περιστατικό στο Σχολείο.**
- 2. Άμεση Ενημέρωση Διευθυντή Σχολείου.**
- 3. Αξιολόγηση κρισιμότητας** από τη Διεύθυνση του Σχολείου: τραυματισμοί, μεγάλης έκτασης βανδαλισμοί, παρατεταμένη κρίση, ξέσπασμα κύκλου βίας σοβαρής μορφής ή πιθανότητα νέου κύκλου βίας, σοβαρές απειλές, πιθανότητα διαρροής στα ΜΜΕ, πανικός μεγάλης έκτασης, μεγάλες συρράξεις, χρήση οπλισμού ή χρήση αντικειμένων με στόχο τον τραυματισμό, σεξουαλική κακοποίηση με προεκτάσεις, σοβαρές βλάβες ψυχολογικής μορφής με προεκτάσεις, θάνατος κ.ά.

Πρωτόκολλο Ενημέρωσης-Διαχείριση Κρίσεων στο Σχολείο

- 1. Άμεση ενημέρωση** του Επαρχιακού ΠΛΕ και οικείου Επιθεωρητή-Αξιολόγηση κρισιμότητας και οδηγίες για ανάλογη δράση.
- 2. Σύγκληση πολυθεματικής ομάδας** με τη συμμετοχή εκπροσώπων του Επαρχιακού Γραφείου Παιδείας, της ΥΣΕΑ, της ΥΕΨ και της ΟΑΠ (αν χρειάζεται) και οποιουδήποτε άλλου κριθεί η συμμετοχή αναγκαία.
- 3. Αξιολόγηση ανταπόκρισης στην κρίση** και αναθεώρηση δράσης, εκεί που κρίνεται απαραίτητο.

Πρωτόκολλο Ενημέρωσης-Διαχείριση Κρίσεων στο Σχολείο- Υπηρεσιακά Πρωτόκολλα

- Άμεση ενεργοποίηση του μηχανισμού **Διαχείρισης Κρίσεων** στο σχολείο (βλέπε [file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/encheiridio diacheirisis kriseon sto scholeio.pdf](file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/encheiridio_diacheirisis_kriseon_sto_scholeio.pdf)). Εάν πρόκειται για περιστατικό **Σεξουαλικής Κακοποίησης**, ενεργοποιείται το σχετικό πρωτόκολλο: [file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/egkyklios kai diadikasies sexoualikhis kakopoiisis paidion.pdf](file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/egkyklios_kai_diadikasies_sexoualikhis_kakopoiisis_paidion.pdf) , εάν πρόκειται για **Σχολικό Εκφοβισμό**, ενεργοποιείται το πρωτόκολλο: [file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/odigos diacheirisis scholikou ekfovismou.pdf](file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/odigos_diacheirisis_scholikou_ekfovismou.pdf) , εάν πρόκειται για **Βία στην Οικογένεια**: [file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/odigos diacheirisis scholeion via stin oiko geneia.pdf](file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/odigos_diacheirisis_scholeion_via_stin_oiko_geneia.pdf), εάν πρόκειται για **Χρήση Ουσιών**: [file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/protokollo gia parapompi mathiton chriton ousion se therapeftika kentra.pdf](file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/protokollo_gia_parapompi_mathiton_christon_ousion_se_therapeftika_kentra.pdf) , εάν πρόκειται για **Βία/Παραβατικότητα** στο σχολείο: [file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/odigos drasis oap.pdf](file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/odigos_drasis_oap.pdf) , εάν πρόκειται για **Ρατσιστικό επεισόδιο**: [file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/kodikas symperiforas kata tou ratsismou pi.pdf](file:///C:/Users/Teacher/AppData/Local/Temp/kodikas_symperiforas_kata_tou_ratsismou_pi.pdf)

Στα θέματα της Διαχείρισης των Κρίσεων προαποφασίζονται:

- Τι συνιστά Κρίσιμο Γεγονός στο Σχολείο
- Καθορισμός ρόλων και αρμοδιοτήτων στα περιστατικά κρίσεων (π.χ. ποιος συντονίζει;)
- Πρώιμα Προειδοποιητικά Σημάδια*
- Ετοιμότητα/Προειδοποιητικοί παράγοντες (π.χ. παρουσία εξωσχολικών, ομαδοποιήσεις/συρράξεις, διαρροή φημών)
- Διαχείριση της Κρίσης κατά τη διάρκεια του συμβάντος (π.χ. συλλογικότητα, προσυμφωνημένα σήματα κινδύνου)

Διαχείριση Κρίσεων:

- Ενημέρωση της Διεύθυνσης και των άλλων Υπηρεσιών (π.χ. αμεσότητα στην ενημέρωση, κλήση αστυνομίας/ασθενοφόρου),
- Αντιμετώπιση (αντιμετώπιση άμεσων αναγκών που προκύπτουν π.χ. περίθαλψη τραυματιών),
- Διερεύνηση (πλήρης διερεύνηση περιστατικού, συλλογή μαρτυριών, καταγραφή γεγονότων),
- Συνέπειες (π.χ. εφαρμογή της διακηρυγμένης πολιτικής μηδενικής ανοχής στη βία η οποία προνοεί ελάχιστη αποβολή π.χ. 2 ημερών),

Διαχείριση Κρίσεων:

- Προληπτικές ενέργειες για την αποφυγή επέκτασης και διόγκωσης του προβλήματος (διάγνωση επικινδυνότητας υποτροπής και μέτρα πρόληψης π.χ. εντοπισμός ευάλωτων ομάδων μαθητών και συνεργασία ΚΣΕΑ και ΕΨ, ελεγχόμενη ενημέρωση των ΜΜΕ),
- Ομαλοποίηση (επιστροφή στη ρουτίνα και λειτουργικότητα του σχολείου),
- Αξιολόγηση της κατάστασης και λήψη αναγκαίων μέτρων για το μέλλον.

Πρώιμα Προειδοποιητικά Σημάδια Ενδεχόμενη Βίας:

1. Σωματικές εκδηλώσεις θυμού/επιθετικότητας (π.χ. παρορμητικά χτυπήματα, ξεσπάσματα οργής).
2. Απόρριψη (π.χ. έντονα αισθήματα απόρριψης, ότι τον κακομεταχειρίστηκαν, τον έβαλαν στο μάτι, τον κορόιδεψαν, τον ταπείνωσαν).
3. Άλλη Αντικοινωνική συμπεριφορά (π.χ. δραστηριοποίηση σε 'κλίκες'/παραβατικές ομάδες, κατάχρηση ουσιών, περιθωριοποίηση).
4. Απόσυρση/Κατάθλιψη (π.χ. κοινωνική απόσυρση, μεταπτώσεις της διάθεσης, έντονα συναισθήματα απομόνωσης και μοναξιάς).
5. Ενασχόληση με τη Βία (π.χ. ανάγνωση σχετικού υλικού, ζωγραφιές κ.ά.)

Πρώιμα Προειδοποιητικά Σημάδια Ενδεχόμενη Βίας:

1. Μάρτυρας ή θύμα βίας ή κακομεταχείρισης και/ή παραμέλησης.
2. Ενδιαφέρον/πρόσβαση σε επικίνδυνα αντικείμενα που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για επίθεση και εκφοβισμό (π.χ. έχει φέρει στο σχολείο ένα τέτοιο αντικείμενο).
3. Σχολική αποτυχία (π.χ. προβλήματα πειθαρχίας, έλλειψη ενδιαφέροντος, χαμηλή επίδοση, σκασιαρχείο, αυστηρές τιμωρίες).
4. Λεκτικές εκφράσεις θυμού/επιθετικότητας (π.χ. απειλές για βία, λεκτική κακοποίηση, ύβρεις, κοροϊδία, κοροϊδευτικά παρατσούκλια).
5. Έλλειψη ανεκτικότητας (π.χ. προκατειλημμένες στάσεις, αδυναμία να αναγνωρίσει τα συναισθήματα ή τα δικαιώματα των άλλων).
6. Μικρή ή καμία επίβλεψη από γονείς ή από ένα ενήλικο που νοιάζεται.

Γ. Εκπαίδευση και Πρόγραμμα Σχολικής Διαμεσολάβησης

- Εκπαίδευση εκπαιδευτικών και μαθητών στη Διαμεσολάβηση/Ειρηνική Επίλυση των Συγκρούσεων. Στόχος είναι να εκπαιδευτεί όλο το διδακτικό και άλλο προσωπικό του σχολείου, καθώς και ομάδες μαθητών από όλες τις τάξεις στις δεξιότητες επικοινωνίας και επίλυσης των συγκρούσεων.
- Μέσα από την εκπαίδευση είναι δυνατό να αναπτυχθεί ολοκληρωμένο πρόγραμμα Διαμεσολάβησης στο σχολείο που θα προσφέρεται από τους ίδιους τους μαθητές προς τους εμπλεκόμενους, σε σύγκρουση, συμμαθητές τους.

Άλλες Δράσεις που μπορεί να αναπτύξει το Σχολείο:

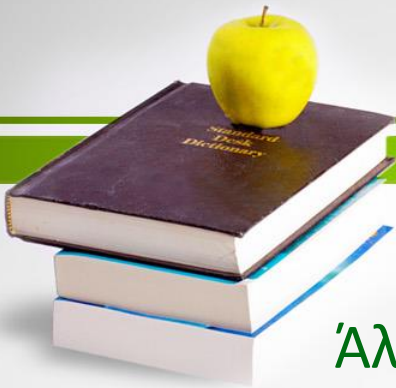
1. Έγκαιρος εντοπισμός επικίνδυνων συμπεριφορών και άμεση αντιμετώπισή τους έτσι που να αποφευχθεί η διόγκωση του προβλήματος και η εξέλιξη σε σύγκρουση.
2. Καθορισμός Μεντόρων Καθηγητών και Μεντόρων Μαθητών με στόχο την καλλιέργεια υγιών δεξιοτήτων διαχείρισης των συγκρούσεων μέσω θετικών προτύπων συμπεριφοράς.
3. Εντοπισμός των ευάλωτων περιοχών στο χώρο του σχολείου και δημιουργία σχεδίου αυξημένης και στοχευμένης επίπτωσης με τη συμμετοχή και μαθητών. Αποτελεσματική μπορεί να είναι η συμμετοχή μαθητών που εκδηλώνουν παραβατική συμπεριφορά.

Άλλες Δράσεις που μπορεί να αναπτύξει το Σχολείο:

1. Εντοπισμός των ωρών και των ημερών που είναι πιθανότερο να εμφανιστούν παραβατικές συμπεριφορές.
2. Δημιουργία σχεδίου αντιμετώπισης με σε συντονισμό με τοπική αστυνομία, Σύνδεσμο Γονέων, Μαθητικά Συμβούλια, Κοινοτικές Αρχές.
3. Οργάνωση δραστηριοτήτων - εκεί που είναι εφικτό, περιλαμβάνονται μαθητές με παραβατική συμπεριφορά.
4. Η τοποθέτηση μαθητών με παραβατική συμπεριφορά σε ρόλους κλειδιά, όπως για παράδειγμα βοηθός εκπαίδευσης προς μαθητές ή/και άλλους εντός και εκτός σχολείου σε διάφορα θέματα, π.χ. Ρατσισμός και αποδοχή της Διαφορετικότητας.

Άλλες Δράσεις που μπορεί να αναπτύξει το Σχολείο:

1. Δημιουργία βίντεο και αφισών από το κάθε τμήμα ή ομάδα μαθητών ως μέρος της εκστρατείας ενάντια στη βία, στον εκφοβισμό και την παραβατικότητα. Τα καλύτερα πρότζεκτ μπορούν να βραβευθούν. Τα φιλμάκια να προβληθούν κατά τη διάρκεια 'εβδομάδας ενημέρωσης' για αυτά τα θέματα.
2. Ανάπτυξη και εφαρμογή Σχεδίου Δράσης ενάντια στη βία από το κάθε τμήμα του σχολείου σε συνεργασία με τον ΥΤ. Οι καλύτερες δράσεις να βραβευτούν.

Άλλες Δράσεις που μπορεί να αναπτύξει το Σχολείο:

1. Δημιουργία κινήτρων θετικής συμπεριφοράς, π.χ. Να αποφασιστεί, με τη βοήθεια του ΥΤ, το επιδιωκόμενο ποσοστό μείωσης των ποινών που είχε μέχρι στιγμής το τμήμα και να καθορίσουν μαζί το είδος και τη μορφή της επιβράβευσης.
2. Πρόσκληση σημαντικών ομιλητών που μπορούν να αναπτύξουν αποτελεσματικά ρητορική ενάντια στη βία και την παραβατικότητα. Ιδανικό είναι οι παρουσιάσεις να γίνονται σε μικρά ακροατήρια. Τέτοιοι ομιλητές μπορεί να είναι Βουλευτές της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής, ένας Δήμαρχος, ένας Υπουργός, ένας καθηγητής Πανεπιστημίου, ένας εμπνευσμένος Πνευματικός, ένας γονιός, ένας γνωστός ηθοποιός, ένας δημοσιογράφος, μέλη ποδοσφαιρικών ομάδων κοκ.

Άλλες Δράσεις που μπορεί να αναπτύξει το Σχολείο:

1. Ενθάρρυνση των μαθητών στην έγκαιρη αναφορά πιθανών συγκρούσεων. Καθορισμός εκπαιδευτικού στον οποίον να κάνουν αυτή την αναφορά. Το σχολείο να ενισχύσει τη σημασία της μη συμμετοχής και της απομάκρυνσης των απλών θεατών-μαθητών σε πράξεις βίας.
2. *Η Συμβολή του Υπεύθυνου Εκπαιδευτικού Τμήματος (ΥΤ) στην Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Σχολικής Παραβατικότητας.*
3. *Δράση στήριξης μαθητών ψηλής ευαλωτότητας: Μέντορες-Εκπαιδευτικοί.*
4. *Η Συμβολή του Σχολικού Συνεργάτη στη Στήριξη Μαθητών Ψηλής Ευαλωτότητας-Οδηγός Δράσης για το σχολείο και τον ΣΣ.*
5. Ενδυνάμωση Προσωπικού (ΚΣΕΑ)
6. Ενδυνάμωση Μαθητών (ΚΣΕΑ)

Παραδείγματα πρόσθετων Δράσεων

Εμπλοκή των γονέων:

- Συνεργασία σχολείου/οικογένειας στο σχεδιασμό δράσεων
- Εκπαίδευση των γονέων στη διαχείριση της συμπεριφοράς
- Συμβουλευτική στους γονείς των μαθητών ψηλού κινδύνου

Εμπλοκή των μαθητών:

- Συμμετοχή σε θέματα σχεδιασμού της ασφάλειας του σχολείου
- Δημιουργία κλίματος σχολικής υπερηφάνειας και αισθήματος του «ανήκειν»
- Πρόγραμμα συμβουλευτικής συνομηλίκων, το οποίο εκπαιδεύει μαθητές να βοηθούν τους συμμαθητές τους

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ Ή Β.Δ. Ή ΑΛΛΟ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ. ΠΑΡΑΤΗΡΟΥΜΕ ΟΠΟΙΕΣΔΗΠΟΤΕ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ:

- i. ΣΥΧΝΕΣ ΑΠΟΥΣΙΕΣ (ΤΑΚΤΙΚΑ, ΤΟ ΠΡΩΪ, ΣΤΟ ΜΕΣΟ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ)
- ii. ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΕ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
- i. ΘΛΙΜΜΕΝΗ ΟΨΗ
- ii. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ
- iii. ΑΝΕΠΑΡΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ, ΕΛΛΕΙΨΗ ΦΙΛΩΝ
- iv. ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ
- v. ΑΝΑΦΟΡΕΣ Ή ΥΠΟΨΙΕΣ ΣΕ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ, ΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ ΚΛΠ)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

- i. ΥΠΟΨΙΕΣ Ή ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ: ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ, ΣΩΜΑΤΙΚΗ, ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΛΠ., Ή ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ (ΑΦΡΟΝΤΙΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ)
- ii. ΕΚΦΟΒΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΘΥΤΗ Ή ΘΥΜΑΤΟΣ (ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΚΟΡΟΪΔΙΑ, ΠΕΙΡΑΓΜΑΤΑ, ΚΤΥΠΗΜΑΤΑ, ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ, ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟ)
- iii. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΘΥΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΤΟΝΩΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ/ΣΥΧΝΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΞΕΣΠΑΣΜΑΤΑ
- iv. ΣΟΒΑΡΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ Ή/ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
- v. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ
- vi. ΑΠΕΙΛΕΣ ΓΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗ Ή/ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΒΛΑΒΗΣ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ Ή/ΚΑΙ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ
- vii. ΜΕΤΑΦΟΡΑ Ή ΥΠΟΨΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ/ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

- 1. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΤ' ΙΔΙΑΝ ΜΕ ΤΟΝ/ΤΗ ΜΑΘΗΤΗ/ΤΡΙΑ**
- 2. ΕΑΝ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ: Α. ΓΡΑΠΤΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟ, Ή/ΚΑΙ Β. ΓΡΑΠΤΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ/ΣΤΗΝ Υ/ΝΟ/Η Β.Δ., Ή/ΚΑΙ Γ. ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΙΟ ΠΑΝΩ, ΝΑ ΚΛΗΘΟΥΝ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ/ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΗ/ΤΡΙΑ**
- 3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΟΠΩΣ ΠΡΟΝΟΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ Ή ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΤΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ. ΑΝ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ, ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΩΝ, ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ Κ.Α.)**
- 4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ**

Σας Ευχαριστώ για την παρακολούθηση